

Sesje terenowe

W ramach Kongresu proponujemy Państwu udział w następujących **sesjach terenowych**:

Sesja terenowa nr 2:

Termin: 3 września 2026 r. (czwartek), godz. 8.00-19.00

Cena: 200 zł (obejmuje: transport, bilety wstępu, przewodnik, suchy prowiant)

Tytuł sesji: **Współczesny rozwój i paleogeografia Doliny Dolnej Odry oraz Pojezierza Myśliborskiego**

Stop 1. Wzgórza Bukowe

(Andrzej Piotrowski, Małgorzata Schiewe, Paweł Sydor, Marek Zygmunt, Barbara Bryl, Agnieszka Strzelecka, Artur Skowronek)

Jeziro Szmaragdowe to jedno z najpiękniejszych miejsc na Pomorzu Zachodnim. Powstanie jeziora wiąże się z działalnością górnictwą margli kredowych w XIX i XX wieku. Z jeziorem tym związane są także katastrofalne wydarzenia 101 lat temu, na kiedy datuje się powstanie jeziora. W 1959 roku jezioro uległo przekształceniu na skutek gwałtownego osuwiska. Widoczna w ścianach misy jeziora bardzo zaburzona glacitektonicznie budowa geologiczna daje ogólny obraz budowy całych Wzgórz Bukowych.

Do lokalnych geologicznych wizytówek Szczecina okresu paleogenu/neogenu należały niegdyś, obok słynnych „kul szczecińskich”, „kwarcyty korzeniowe” z Puszczy Bukowej. Zostały odsłonięte w wyrobisku dawnej cementowni Stern i opisane przez geologów już ponad 100 lat temu. uważane były do niedawna za relikty przeszłości – powszechnie zakładano, że ich wychodnie padły ofiarą eksploatacji margli i bezpowrotnie zniknęły. Niemałą niespodzianką było ich ponowne odkrycie, kiedy to w 2025 roku kwarcyty korzeniowe udało się zidentyfikować jako materiał wykorzystany do budowy powszechnie znanej atrakcji turystycznej Szczecina jaką jest „Grota” wzniesiona pod koniec XIX wieku w Puszczy Bukowej. Jej wielometrowej wysokości fasada została wykonana z narzutniaków skandynawskich oraz bloków lokalnego kwarcytu korzeniowego. Na pionowych powierzchniach ciosowych wielu z nich widoczne są świetnie zachowane, spektakularne ślady po korzeniach roślin zasiedlających wiele milionów lat temu ówczesne piaszczyste podłoże.

Stop 2. Problem historii rozwoju Doliny Dolnej Odry oraz jej walory przyrodnicze – punkt widokowy w Zatoni Dolnej

(Ryszard K. Borówka, Agnieszka Szlauer-Łukaszewska)

Na stanowisku zostaną zaprezentowane wyniki badań pokryw osadów mineralnych i fitogenicznych stanowiących wypełnienie Doliny Dolnej Odry na odcinku od okolic Gryfina po Police. Rozpoznanie litologiczno-sedymentologiczne i geochronologiczne pozwoliło na zrekonstruowanie historii rozwoju Doliny Dolnej Odry w okresie od interplenivistulianu po czasy współczesne.

Zostaną również scharakteryzowane najważniejsze walory przyrodnicze największego w Polsce torfowiska fluwiogenicznego (proponowany Park Narodowy Doliny Dolnej Odry), a także historia jego penetracji i wykorzystania przez człowieka, począwszy od późnego paleolitu po czasy nowożytność.

Stop 3. Stanowisko Nowe Objezierze

(Lech Czerniak, Agnieszka Matuszewska, Ryszard K. Borówka)

Stanowisko w Nowym Objezierzu położone jest na żyznych terenach południowej części Pojezierza Myśliborskiego. Jest to jedno z nielicznych miejsc występowania dość rozległej pokrywy lessowej w krajobrazie młodoglacjalnym Pomorza Zachodniego. Okazuje się, że krajobraz ten sprzyjał osadnictwu rolniczemu od neolitu po epokę brązu. Jego najważniejszym elementem jest monumentalny neolityczny rondel – kolista konstrukcja o charakterze zapewne społeczno-rytualnym, stanowiąca centralny punkt rozległego kompleksu osadniczego. W jego bezpośrednim sąsiedztwie odkryto relikty długich domów kultury ceramiki wstęgowej rytej oraz ślady zabudowy związanej z funkcjonowaniem tej wyjątkowej budowli. Badania wykazały, że miejsce to zachowało swoje znaczenie również w późniejszych okresach, bowiem

w niewielkiej odległości od rondela zarejestrowano cmentarzysko z wczesnej epoki brązu z grobami szkieletowymi, częściowo wyposażonymi w konstrukcje kamienne. Na stanowisku obecne są także ślady osadnictwa kultury łużyckiej oraz prawdopodobnie kultury amfor kulistych, co świadczy o długotrwałej atrakcyjności tej lokalizacji. Nowe Objezierze jest więc przykładem miejsca, w którym przez tysiąclecia powracały różne społeczności, nadając dawnemu krajobrazowi wciąż nowe znaczenia.

Stop 4. Czelin – punkt widokowy na Oderbruch

(Andrzej Piotrowski, Fritz Brose, Małgorzata Schiewe)

Oderbruch (Łęgi Odrzańskie) to największy zaludniony polder rzeczny w Europie. Jego długość wynosi 60 km, a szerokość waha się od 12 do 20 km. Na północ od niego, w rejonie Cedyni, występuje przełom Odry przez pomorski garb pojezierny. Oderbruch posiadał specyficzne uwarunkowania dla rozwoju paleogeograficznego w ciągu ostatnich 120 tysiącach lat.